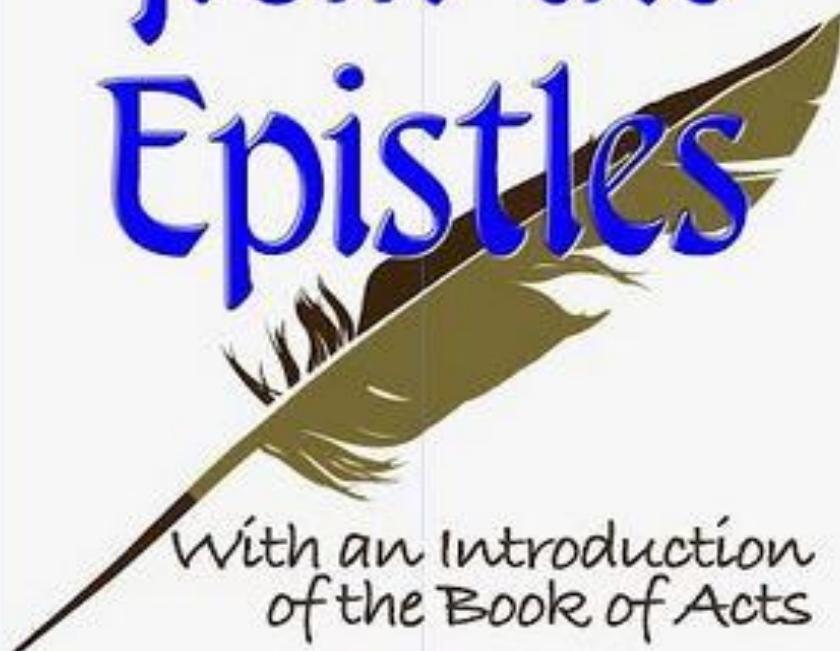

Messages from the Epistles

*With an introduction
of the Book of Acts*

Randolph Dunn

Uchapishaji wa BibleWay

Uchapishaji wa BibleWay ni huduma ya Biblia isiyo ya faida iliyoanzishwa na Randolph Dunn, iliyojitolea kufanya masomo ya Biblia kupatikana kwa mtu yeote anayependa kujifunza zaidi kuhusu Mungu na mapenzi Yake, na kutangaza ujumbe wa Kristo wa msamaha na ukombozi. Hii inawezeshwa kuitia tovuti yake, biblewaypublishing.com, pamoja na gazeti Life Abundant na kitabu mgeuzo cha masomo ya Biblia kinachotolewa na Taasisi ya Kimataifa ya Ujuzi wa Biblia (IBKI).

Mtaala wa IBKI unajumuisha kozi tano, jumla ya takriban vitabu hamsini. Kozi hizi zinapatikana kwa kila mtu, na chaguo la kupata vyeti vya kozi na diploma ya IBKI baada ya kukamilika wakati wa kusoma chini ya mwalimu. Matoleo ya IBKI yanapatikana kwa [Kiingerezathebiblewayonline.com](http://kiingerezathebiblewayonline.com), kwa Kihispania kwenye elcaminobiblico.com, na katika lugha kadhaa za Asia kwenye thebibleway.net.

BibleWay Publishing inatoa ruhusa kwa watu binafsi kushiriki, kupakua, na kutoa tena masomo yake kwa ukamilifu kwa madhumuni yasiyo ya kibiashara, lakini inakataza mabadiliko yoyote ya maudhui au kutoza ada wakati wa kushiriki. Ni muhimu kutambua kwamba Taasisi ya Kimataifa ya Maarifa ya Biblia haijaidhinishwa, na hakuna masomo kwa kozi zake.

Randolph Dunn, Mchapishaji

Ujumbe Kutoka Nyaraka

Utangulizi kutoka katika Kitabu cha Matendo

Ufalme wa Kirumi ulikuwa na dini mbili kuu kabla ya dhabihu ya upatanisho ya Kristo.

Uyahudi

Wayahudi walimwabudu Mungu aliye hai mwenye amri za kutiiwa na matendo yaliyopaswa kufanywa. Kwa kutii amri za Mungu wao na kutenda matendo, msamaha wa wakati ujao na wokovu ulipatikana.

Upagani

Miungu ya Wapagani walikuwa aidha mythology au miungu ya watu, hawakuweza kusema hivyo hapakuwa na amri. Matendo yao ya ibada yalilenga kutosheleza tamaa za kimwili. Mahekalu yalianzishwa na makahaba wa kiume na wa kike. Maliki Domitian alijiita "Mungu wa Dunia" akisisitiza asifiwe kwa kuwa kukataa huko kulitokeza mnyanyaso.

Kitabu cha Matendo kinaanza na kupaa kwa Kristo kurudi Mbinguni ili kuwa pamoja na "Baba". Siku hamsini baadaye siku ya Pentekoste Kristo alimimina Roho wake juu ya watu wote si Wayahudi pekee. Kwa sababu ilikuwa ni Pentekoste kule Yerusalem kulikuwa na Wayahudi, kutoka katika Milki yote ya Kirumi. Wanafunzi walikuwa pamoja Yerusalem kama Yesu alivyokuwa amewaagiza. "Ghafla ikaja kutoka mbinguni sauti kama ya upopo wenye nguvu ukienda kasi, nayo ikajaza nyumba yote waliyokuwa wameketi." Baada ya kusikia sauti kuu, Wayahudi walikimbilia mahali ambapo wanafunzi walikuwa. (Matendo 2:2)

"Petro akasimama pamoja na wale kumi na mmoja, akapaza sauti yake, akasema, Enyi watu wa Uyahudi, na ninyi nyote mkaao Yerusalem, lijueni jambo hili, msikilize maneno yangu. Nabii Yoeli alitabiri 'Na itakuwa katika siku za mwisho, asema Mungu, nitamimina Roho yangu juu ya wote wenye mwili. ... "Na itakuwa kwamba kila mtu atakayeliitia jina la Bwana ataokolewa." (Matendo 2:14-17)

"Wanaume wa Israeli, sikilizeni maneno haya: Yesu wa Nazareti, mtu aliyeshuhudiwa kwenu na Mungu kwa matendo makuu na maajabu na ishara ambazo Mungu alizifanya kwa yeye katikati yenu, kama ninyi wenyewe mnavyojua—Yesu huyu, ambaye alitolewa kwa kusudi la hakika na kujua kwake Mungu tangu zamani, ninyi mlisulubiwa na kuuawa kwa mikono ya watu waasi. Mungu alimfufua, akifungua uchungu wa mauti, kwa maana haikuwezekana ashikwe navyo." (Matendo 2:22-24)

Daudi "aliyeyaona hayo hapo awali, alisema juu ya ufufuo wa Kristo, ya kwamba hakuachwa kuzimu, wala mwili wake haukuona uharibifu. Yesu huyu Mungu alimfufua, na sisi sote tu mashahidi wa jambo hilo. Basi yeye akiisha kupandishwa hata mkono wa kuumi wa Mungu, na kupokea kwa Baba ahadi ya Roho Mtakatifu, amemimina hii mnayoona na kusikia ninyi wenyewe." (Matendo 2:31-33)

... "Basi nyumba yote ya Israeli na wajue yakini ya kwamba Mungu amemfanya Yesu huyo mliyemsulibisha kuwa Bwana na Kristo. Waliposikia hayo walichomwa miyoni, wakamwambia Petro na mitume wengine, "Ndugu zangu, tufanye nini?" Petro akawaambia, "Tubuni mkabatizwe kila mmoja wenu kwa jina la Yesu Kristo mpate ondoleo la dhambi zenu, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu." (Matendo 2:36-39)

Maoni ya Mwandishi: Neno la Kigiriki kai lilitotafsiriwa "na" ni neno linalounganisha pamoja toba na ubatizo. Neno lingine la Kigiriki de pia linalotafsiriwa "na" hutenganisha maneno mawili badala ya kuyachanganya. Lexicon ya Kigiriki ya Thayer inasema kwamba Kai kwa mujibu wa usahili wa usemi maarufu wa kale, hasa wa lugha ya Kiebrania anaunganisha taarifa na kauli.

"Neno la Mungu likazidi kuongezeka, na hesabu ya wanafunzi ikaongezeka sana katika Yerusalem, na makuhani wengi sana wakaitii ile imani. Naye Stefano, akijaa neema na nguvu, akafanya maajabu na ishara kubwa kati ya watu." Wengine "walibishana na Stefano. Lakini hawakuweza kushindana na hekima na Roho ambaye alikuwa akisema naye." Kwa hiyo, wakaleta "mashahidi wa uwongo ambao walisema, "Mtu huyu haachi kamwe kusema maneno dhidi ya mahali hapa patakatifu na sheria." (Matendo 6:7-10, 13)

Stefano alisimulia historia na unabii wa Wayahudi kuhusu Kristo kwa viongozi wa Wayahudi waliokusanyika. Kisha aauliza "Ni yupi kati ya manabii ambaye baba zenu hawakumtesa? Nao waliwaua wale walio tangulia kutangaza kuja kwake yule Mwenye Haki, ambaye sasa mmemsaliti na kumwua, ninyi mlipokea torati kama ilivoletwa na malaika, wala hamkuishika. Basi waliposikia hayo walikasirika, wakamsagia meno yao." Na Sauli (Paulo) alikubali kuuawa kwake. (Matendo 7:52-55)

Maoni ya Mwandishi: Kwa hofu ya kupoteza mamlaka na vyeo vyao viongozi wa kidini wanaanza kuwatesa Wakristo mara moja.

"Siku ile kulitokea dhiki kuu juu ya kanisa lililokuwa katika Yerusalem, na wote wakatawanyika katika sehemu za Uyahudi na Samaria." ..."Filipo alishuka mpaka mji wa Samaria na kuwashiria Kristo. (Matendo 8:1...5)

"Lakini Sauli, akiendelea kutisha na kuwaua wanafunzi wa Bwana." ... "Alipokuwa akienda zake, alikaribia Damasko, na ghafla nuru kutoka mbinguni ikamwangaza pande zote. Akaanguka chini akasikia sauti ikimwambia, Sauli, Sauli, mbona unanitesa? Akasema, U nani wewe, Bwana? Akasema, Mimi ni Yesu, ambaye wewe unamtesa. Lakini inuka na uingie mjini, nawe utaambiwa unachopaswa kufanya." (Matendo 9:1, 3-7) Kumbe

Bwana akamwambia Anania, "Nenda; Kwa maana nitamwonyesha jinsi impasavyo kuteswa kwa ajili ya jina langu. Basi, Anania akaenda na kuingia ndani ya nyumba. Akamwekea mikono, akasema, Ndugu Sauli, Bwana Yesu aliyekutokea katika njia uliyoijia amenituma ili upate kuona tena na kujazwa Roho Mtakatifu. Mara vitu kama magamba vikaanguka machoni pake, akapata kuona tena. Kisha akainuka na kubatizwa na baada ya kula chakula, alipata nguvu tena. Kwa siku kadhaa alikuwa pamoja na wanafunzi huko Damasko. Mara akamhubiri Yesu katika masunagogi akisema, "Yeye ni Mwana wa Mungu." (Matendo 9:15-20)

"Barnaba alikwenda Tarso kumtafuta Sauli, naye alipomwona, akamleta Antiokia. Kwa mwaka mzima walikutana na kanisa na kufundisha watu wengi sana." "Walipokuwa wakimwabudu Bwana na kufunga, Roho Mtakatifu akasema, Nitengeeni Barnaba na Sauli kwa kazi ile niliyowaitia." (Matendo 11:25-26) 13:2.

Paulo alianza kusafiri katika miji yote ya Asia Ndogo akimtangaza Kristo. Aliwaandikia barua Wakristo katika baadhi ya majiji hayo akiwatia moyo kubaki waaminifu na kuishi kwa uadilifu.

Warumi

Yesu alitangazwa kuwa Mwana wa Mungu kwa kufufuka kwake.

Injili ni uhai wa Kristo, dhabihu ya upatanisho kwa ajili ya ondoeo la dhambi, kuzikwa, kufufuka, na kupaa kwa Yesu wa Nazareti. 15 Injili hii ni uweza wa Mungu kwa wokovu.

Wenye haki huishi kwa imani huku maisha ya wasiomcha Mungu huleta ghadhabu ya Mungu.

Uweza wa milele wa Mungu unaweza kutambulika kwa utata wa uumbaji wake.

Wasiomwogopa Mungu katika kufikiri kwao ubatili humbadilisha Mungu asiyeweza kufa na kuwa na sanamu zilizoumbwa na mwanadamu na kwa njia za hekaya.

Wasio haki ni waovu, ni wenye nia mbaya, wenye kutamani, na wenye kijicho na kuwakubali wale wanaofanya matendo maovu.

Maisha ya Mkristo lazima yaakisi Mungu la sivyo ujumbe wake utakuwa batili.

Haki ya Mungu inadhihirishwa na matendo ya Wakristo yanayojikita katika imani katika Kristo na kuhesabiwa haki kwa Neema yake.

Upendo wa Mungu sasa uko ndani ya Wakristo kwa njia ya Roho Mtakatifu ambaye aliwapa wale waliohesabiwa haki, waliokombolewa, na walipatanishwa kwa Damu ya Kristo.

Kifo kilienea kwa wanadamu wote kwa sababu ya dhambi.

“Kwa hiyo, kama vile dhambi iliingia ulimwenguni kwa mtu mmoja na kwa dhambi hiyo mauti; na kwa njia hiyo mauti ikawafikia watu wote kwa sababu wote wamefanya dhambi. (Warumi 5:12)

“BWANA Mungu akamwagiza huyo mtu, akisema, Matunda ya mti wo wote wa bustani unaweza kula, lakini matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya usile, kwa maana utakapokula matunda ya mti huo utakufa hakika. (Mwanzo 2:16-17)

Lakini Uzima wa Milele ulipatikana kuitia dhabihu ya upatanisho ya Kristo na kwa imani ya mwanadamu na utii kwa amri Zake.

“Au hamjui kwamba sisi sote tulibatizwa katika Kristo 2 Yesu tulibatizwa katika kifo chake? Basi tulizikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika mauti yake, ili kama vile Kristo alivyofufuka katika wafu kwa njia ya utukufu wa Baba, vivyo hivyo na sisi tupate kuishi maisha mapya.” (6:3-4)

Maisha ya dhambi ya Mkristo wa zamani alikufa na akazikwa katika damu ya Kristo kuitia ubatizo. Imani zao za zamani za kidini, na mapokeo, hayapaswi kuwa sehemu ya maisha yao mapya ya kiroho ndani ya Kristo. Uhusiano huu unaweza kuvunjika kwa kuingia katika uhusiano na Satin kuitia matendo ya dhambi ambayo huleta kifo cha kiroho isipokuwa kusamehewa kwa kutafuta msamaha kwa kubadilisha matendo na mawazo ya mtu na

kumrudia Kristo. Hili ni sawa na agano la ndoa 18 ambalo huvunjwa kwa kukosa uaminifu kwa agano la ndoa. Kutokuwa mwaminifu kwa agano na Mungu au mwenzi ni uzinzi.

Agano au “sheria” iliyotolewa na Mungu kupitia Musa, ilikoma kuwepo wakati Kristo aliposulubishwa msalabani. Mahali pake, Mungu alianzisha agano jipya na bora zaidi kupitia Mwanawe na wote wanaoweka imani, tumaini, na utii wao katika Kristo.

Roho huyu, Mungu aliweka ndani ya wale aliowafufua kutoka katika ubatizo wao (kuzikwa) katika damu ya Kristo, daima huchunguza moyo na akili ya mtu wa ndani anapowasiliana na Mungu.

Mapenzi ya Mungu yatatimizwa na wale wanaompenda na wanaokomaa kwa kupatana na mfano wake.

Mungu huwaruhusu watu wenyewe tabia za kipekee, nzuri au mbaya, kuingia mamlakani ili kutimiza kusudi Lake na kuonyesha nguvu zake.

Wale wanaomkiri Kristo kama Mungu katika mwili wa kibinadamu wa Yesu wa Nazareti 14 ambaye Mungu alimfufua kutoka kaburini wataokolewa ikiwa imani yao italeta tendo la utii.

Injili ni mwito wa Mungu wa utii kwa wale wanaofungua mioyo yao.

Mungu anajuta kwamba baadhi ya watu wake wanakuwa kinyume na kuanguka, lakini wanaweza kurejeshwa ikiwa watarudi kwake wakitafuta msamaha, vinginevyo, watapotea milele.

Sadaka hai ya Mkristo ni maisha ambayo hayalingani na maisha ya kidunia hata yanapajaribiwa.

Kanisa alilojenga Kristo 1 ni kama mwili wa mwanadamu kwani zote zina sehemu nyingi zinazofanya kazi tofauti. Kazi hizi tofauti ni:

- Kutoa ujumbe wake wa msamaha
- Kufundisha jinsi ya kuishi maisha ya haki
- Kuhimiza uaminifu
- Kutoa mahitaji kwa wale walio katika hali duni
- Kuwaongoza na kuwfundisha wengine kukomaa katika mfano wa Mungu
- Kuonyesha huruma katika upendo

Wakristo wanapaswa:

- Ishi kwa amani.
- Epuka mabishano.
- Sio ugomvi.
- Sio kukaidi mamlaka.
- Lipa majukumu kwa wakati.

- Usitoe hukumu juu ya tafsiri ya ndugu ya maandiko ambayo haikubaliani na uelewa wao wa kibinagsi. Lakini jifunze naye.
- Epuka wale ambao tafsiri zao juu ya baadhi ya mafundisho 28 ndiyo pekee inayowezekana kuwa sahihi na wanaosisitiza ufahamu wao lazima ukubaliwe na kila Mkristo kila mahali na nyakati zote.

1 Wakorintho

Migawanyiko katika kutaniko la kwenu huanzishwa na Wakristo wakifuata mtu mmoja-mmoja au mafundisho yake. Kwa hiyo, Mwili wa Kristo si mwili wa Wakristo unaofanya kazi. Kumfuata mwalimu au mhubiri hakumtukuzi Mungu au Kristo.

Kwa wale walio katika kanisa la Kristo, Yeye ni nguvu na hekima ya Mungu. Sio wengi wanaomkubali Kristo ni matajiri na wenyewe nguvu. Wanaweza kukosa mali na elimu ya ulimwengu huu, lakini ni matajiri wa imani.

Injili ya Kristo inapaswa kutangazwa kwa urahisi na unyenyekevu, sio na msemaji kwa maneno ya juu.

Mungu aliweka Roho ndani ya wale waliofufuka kutoka katika kuzikwa kwa ubatizo 2. Roho huyu anajua mawazo yako na anawasiliana na Mungu kila mara.

Mgawanyiko na wivu ndani ya mwili wa kanisa huzuia ukuaji. Hawawezi kuelewa maagizo ya jinsi ya kukomaa katika sura ya Mungu.

Msingi wa injili huwekwa kwanza na mtu fulani. Kisha wengine hufundisha na kuandaa “kiumbeki kipy” cha Mungu jinsi ya kuishi kwa kumpendeza.

Watumishi wa Kristo wanapaswa kuwa waaminifu kwake. Hawapaswi kuhukumu mioyo ya Wakristo wenzao.

Walimu wa Kikristo lazima wafundishe wengine kuhusu mafundisho ya Kristo na mitume wake.

Wale wanaotangaza injili hawapaswi kuwa mzigo kwa wale wanaofundishwa, hata ikiwa ni lazima kufanya kazi ya kimwili.

Matendo ya Mkristo yasiyo ya kimungu ambayo hayakbaliki na jamii hayapaswi kamwe kusamehewa. Kitendo chochote kama hicho kinapopuuzwa na baraza la kanisa kinaonyesha kibali. Ni jukumu lao kumkabili na kumsahihisha mtu binafsi lakini ikiwa ndugu hatabadilika, hawapaswi kushirikiana naye ili kuhimiza toba yake na kurudi kwa Kristo.

Malalamiko na kutolewana kati ya Wakristo kutatuliwa na baraza la kanisa, si katika mahakama ya wasioamini.

Ni afadhali mtu kutapeliwa na ndugu kuliko kuhukumiwa na wasio Wakristo, kufanya hivyo husababisha dhihaka na kumvunja Kristo heshima.

Wazinzi, wachoyo, wavunja maagano ya ndoa na watenda maovu hawataingia Mbinguni.

Kila kitu ambacho ni kizuri na kinachokubalika, kinaweza kisisaidie.

Usiruhusu matendo fulani ya kilimwengu yatawale maisha yako.

Kuishi na mtu katika uhusiano wa ndoa lakini hawaajaunganishwa pamoja katika ndoa 18 ni uasherati.

Wala wenzi wa ndoa hawapaswi kujizuia kutimiza tamaa za kimwili - ngono, upendo, urafiki, na upendo.

Katika nyakati za dhiki au mateso, ni bora kutofunga ndoa, jambo ambalo linaweza kuleta mkazo zaidi.

Wale waliofunga ndoa hawatakiwi kutengana, lakini ikitokea kutengana, wanapaswa kubaki bila kuoana au wapatanishwe.

Usimtaliki mwenzi asiyeamini ikiwa wanataka au wako tayari kubaki waaminifu katika ndoa.

Ikiwa mtu ambaye hajafunga ndoa hawezi kudhibiti tamaa yake ya kimwili, ni bora kuoa kuliko tamaa au kuwa mzini.

30 Mkristo mjane awe mwanamume au mwanamke, hapaswi kuolewa na asiyeamini.

Watangazaji wa Injili wanapaswa kulipwa na Wakristo wengine kwa kazi yao kama watumishi wa Kristo.

Waisraeli walipotoka katika utumwa wa Misri, walipitia maji, na chini ya wingu la Mungu, wakawa wana wa Mungu chini ya agano lililotolewa na Mungu kuitia Musa. Pia walikula chakula cha Mungu na kunywa maji yake walipokua kama watoto wake. Hii inatumika kama mfano wa jinsi watu binafsi wanavyozamishwa (kubatizwa) katika damu ya Kristo na kuwa Watoto wa Mungu chini ya Agano Jipya lililotolewa na Kristo.

Majaribu yanatokea leo - "Kwa hiyo mtu awaye yote ajidhaniaye kwamba amesimama na aangalie asianguke. Jaribu halikuwapata ninyi ambalo si la kawaida kwa wanadamu. Mungu ni mwaminifu, naye hatawaacha mjaribiwe kupita mwezavyo, bali pamoja na lile jaribu atatoa na mlango wa kutokea, ili mweze kustahimili." (10:12-13)

Maoni ya Mwandishi: Daima tafuta kufanya yaliyo bora kwa wengine juu ya matamanio yako ya kibinafsi. Kumbuka Yesu alisema amri kuu ya pili ilikuwa "Mpende jirani yako kama nafsi yako." (Mathayo 22:39)

Waamuzi wa mtu wanastahili kuheshimiwa na matendo yako kwani wanawajibika kwa ustawi wako na wa wengine.

Waume na wake wanategemeana wanapounganishwa pamoja kama kitu kimoja katika ndoa.

Kunaweza kuwa na mafundisho na matendo katika kusanyiko la 25 & 27 la kanisa ambalo husababisha mgawanyiko. Hii inasababisha kuvunjika kwa umoja na ushirika.

Mkate ulioliwa kwenye "Karamu ya Bwana" ni kuwakumbusha Wakristo juu ya Mungu mimi mwili wa Yesu ambaye alitoa mwili wake usio na dhambi kama dhabihu pekee ya msamaha wa dhambi. Tunda la mzabibu linawakilisha damu ya dhabihu yake ya upatanisho ambayo huleta msamaha. Kushiriki katika karamu yake ya ukumbusho bila kuzingatia mwili na damu ya Kristo ambayo ilileta msamaha ni jambo lisilokubalika - tambiko lililochukuliwa kwa namna isiyostahili.

Wakristo wanapokusanyika kwa kusudi la mlo wa pamoja, umoja, na ushirika unapaswa kuwepo.

Roho hutoa shughuli mbalimbali kwa washiriki wa Mwili wa Kristo kufanya. Kwa hiyo, kila mwanachama hatarajiwi kufanya kila kazi. Shughuli hizi tofauti ni pamoja na:

- kuwatia moyo wengine kuwa waaminifu,
- kufundisha jinsi ya kuishi maisha ya kibali na ya kumpendeza Mungu,
- kutangaza Injili, na
- kusaidia washiriki wote kuelekea ukomavu kuitia mafundisho yao, mfano wao, na kwa kutazama shughuli zao.

Bila upendo mtu wa kiroho si kitu. Wakati unaisha tumaini linakuwa ukweli na imani hukoma kama vitu vyote vinaonekana. Lakini upendo ni kiini cha Mungu na hudumu milele.

Wale walio katika Kristo wanapokusanyika pamoja, wote wanatarajiwa kushiriki. Lakini kushiriki kwa wakati mmoja husababisha kuchanganyikiwa na watu wa nje wanakuchukulia kuwa wa ajabu na wa nje ya akili yako. Ili kuondoa mkanganyiko, wasemaji mmoja-mmoja wanapaswa kuzungumza kwa kufuatana, mmoja baada ya mwingine, kwa kusudi la kuzoeza na kutia moyo. Hakuna kutajwa kwa ujumbe uliotayarishwa na mzungumzaji mtaalamu, kama vile mhubiri wa mimbari.

Wake 31 wa yule anayezungumza lazima waonyeshe heshima na staha kwa kungoja ili waombe ufanuzi katika faragha ya nyumba yao. "Kama sheria inavyosema" pengine lilikuwa ni desturi mionganoni mwa Wayahudi.

Injili10 ni Kristo - dhabihu yake ya upatanisho kwa ajili ya dhambi, kuzikwa, kufufuka, kuonekana, na kupaa.

Adamu kwa kutotii alileta kifo.

Kristo kwa njia ya utii huleta uzima.

Maswahaba wa mtu wana athari kubwa juu ya matendo yao, mema au mabaya.

Mbegu ya kimwili lazima ife kabla ya maisha mapya kuanza. Hii pia ni kweli kwa mbegu za kiroho. Lazima kuwe na kifo kwa maisha ya dhambi, kuzikwa katika damu ya Kristo (pia inajulikana kama ubatizo) kabla ya maisha mapya ya kiroho yanaweza kufufuliwa na Mungu.

Miili 3 ya wafu itabdalishwa kuwa isiyoharibika.

Wakati mtu anajitolea kutoa usaidizi kwa wahitaji, wanapaswa kuweka kando pesa mara kwa mara na sio kungoja hadi dakika ya mwisho.

2 Wakorintho

Mungu huwafariji Watoto wake katika dhiki zao ambazo zinapaswa kumfanya mtu amtegemee Mungu badala ya kujitegemea.

Sala hufariji na kuwasaidia wengine kushinda majaribu na mikazo.

Roho wa Mungu aliwekwa ndani ya kiumbe kipyä kilichofufuka kama muhuri wake. Roho hii iko katika mawasiliano ya mara kwa mara na Mungu.

Kuondolewa kwa ushirika¹, kwa wengi, kutoka kwa ndugu aliyetenda dhambi kwa hiari kunaweza kuwa muhimu ili kuleta toba.

Maisha ya dhabihu hai huchukua nafasi ya matamanio ya kibinagsi.

Agano la Kale lilileta kifo. Agano Jipyä huleta uzima, uhuru na hatimaye mwili uliogeuzwa kuwa mfano wa Mungu.

Anasa za maisha ni "miungu" ya ulimwengu huu na hufunga akili ya kafiri.

Mwili wa kimwili ni makazi ya muda. Makao ya kudumu ya mwili wa kiroho wa wale walio katika Kristo ni nyumba isiyofanywa kwa mikono. Sasa ni Paradiso iko Mbinguni 3 kama inavyothibitishwa na Paulo ‘kunyakuliwa mpaka Paradiso’ na kusikia “mambo ambayo mwanadamu hawezi kuyasema.”

Lakini kwanza lazima mtu aonekane mbele ya Kristo ili kupokea mambo yanayofanyika katika mwili.

“Kiumbe kipyä” hutokana na kifo hadi dhambi, kuzikwa katika damu ya Kristo na ufufuo wa maisha mapya, na hivyo kuwa balozi wa kuwapatanisha wengine na Mungu kupitia Kristo. Mkristo Mpya anapaswa:

- Usiungane katika ushirika na wasioamini.
- Furahi ndugu anapotubu na kumrudia Kristo.
- Kujitoa kwa Kristo kunaleta matokeo katika kufanya yaliyo bora kwa wengine.
- Maliza ahadi kwa hiari, bila kujuta kufanya ahadi.

- Ruhusu Mungu azidishe juhudini za mtu kuelekea haki.
- Kuwa macho! Baadhi ya watu wadanganyifu hujigeuza kuwa ndugu lakini hawamfundishi Kristo.

Chunguza imani yako kila mara ili usije ukaanguka.

Wagalatia

Kwa mtazamo wa kwanza, waraka kwa Wagalatia unaonekana kuelekezwa kwa Wakristo waliokuwa wakirudi nyuma au kung'ang'ania mapokeo yao ya Dini ya Kiyahudi. Baadhi yao walikuwa wanadai Wakristo wa Mataifa pia kukubali mafundisho ya Agano la Kale ambayo ni pamoja na tohara, ambayo ilikuwa ni takwa kwa mwongofu kwa Uyahudi.

Maoni ya Mwandishi: "Mwongofu mwadilifu" ni Mmataifa ambaye amegeukia Uyahudi. Amefungwa kwa mafundisho na maagizo yote ya dini ya Kiyahudi na anachukuliwa kuwa mwanachama kamili wa watu wa Kiyahudi. Mwongofu hutahiriwa akiwa mtu mzima, ikiwa ni mwanamume, na kuzamishwa katika mkusanyiko wowote wa asili wa maji ili kutekeleza uongofu huo. (sw.wikipedia.org/wiki/Proselyte)

Wakristo wa leo 27 wana mapokeo yao wenye kwa tafsiri zao za maandiko, kisha wanadai wengine wafuate ili kuwa na ushirika pamoja nao na Kristo. Mara nyingi mila hizi zinatokana na mafundisho yao ya zamani ya kidini. Kwa hiyo, ni wajibu kwa kila Mkristo kuuchunguza ujumbe wa Kristo, kuelewa kile ambacho Mungu anatamani, kisha kutii kupitia imani na uaminifu. Mwanadamu anapodai kufuata, na utii, kwa tafsiri zake anagawanya Mwili wa Kristo - Kanisa Lake.

Msamaha wa dhambi ni –Kristo, zawadi ya Mungu ya Neema. Zawadi inaweza kukubaliwa au kukataliwa lakini isipatikane.

Ujumbe wa Agano Jipya namba 10 ni kumkubali Kristo kama dhabihu ya upatanisho ya mtu na kuishi kulingana na maisha na mafundisho Yake kupitia imani katika Yeye na utii kwa amri Zake. "Kwa maana wote wanaotegemea matendo ya sheria wako chini ya laana" kwa maana mtu hawezikushika Sheria zote za Agano la Kale kikamilifu. Lakini "Kristo alitukomboa katika laana ya torati, kwa kufanywa laana kwa ajili yetu" ... "ili tumpokee Roho wa ahadi kwa imani." Sheria "iliongezwa kwa sababu ya dhambi mpaka yule mzao (Yesu) ambaye ahadi ilikuwa imefanywa kwake aje.

"Maandiko yamevifunga vitu vyote chini ya dhambi, ili wale waaminio wapewe ahadi kwa imani katika Yesu Kristo. Sasa kabla ya kuja imani (Kristo), tulikuwa tumefungwa chini ya sheria, tumefungwa hadi ile imani inayokuja ifunuliwe. Hivyo basi, sheria ilikuwa mlezi wetu mpaka Kristo aje, ili tuhesabiwe haki kwa imani. Lakini sasa imani imekuja, hatuko tena chini ya mlezi,

kwa maana katika Kristo Yesu ninyi nyote mmekuwa wana wa Mungu kwa njia ya imani. Maana ninyi nyote mliobatizwa katika Kristo mmemvaa Kristo. 2 Hakuna Myahudi wala Mgiriki, mtumwa wala mtu huru, hakuna mwanamume wala mwanamke, kwa maana ninyi nyote mmekuwa mmoja katika Kristo Yesu. Na ikiwa ninyi ni wa Kristo, basi, mmekuwa uzao wa Ibrahim, warithi sawasawa na ahadi." (3:22-29) Zawadi ya Kristo ya msamaha na wokovu haizuiliwi na utaifa, rangi au jinsia.

"Lakini sasa kwa kuwa mmemjua Mungu, au tuseme kujulikana na Mungu, mtawezaje kurudi tena na kuyafuata mafundisho ya awali ya ulimwengu huu ambayo ni dhaifu, na yasiyo na maana, ambayo mnataka kuwa watumwa wake tena? (Wagalatia 4:9)

"Kwa uhuru Kristo alituweka huru; kwa hiyo simameni imara, wala msinyenyekee tena chini ya kongwa la utumwa. Tazama: Mimi, Paulo, nawaambia, kama mkikubali kutahiriwa (mkikubali kutegemea Musa - Injili nyingine), Kristo hatakuwa na faida kwenu. Nashuhudia tena kwa kila mtu anayekubali kutahiriwa (akiwa amefungwa na mafundisho na maagizo yake) kwamba ni wajibu wake kushika sheria yote. Mmetengwa na Kristo, ninyi mtakaothesabiwa haki kwa sheria; mmeanguka kutoka kwa neema." (Wagalatia 5:1-4)

Kama "wana" wa Mungu, msifuate tamaa za mwili 17 kwa maana wale wafanyao mambo kama hayo hawataurithi ufalme wa Mungu.

Tamaa hizi ni pamoja na

uasherati
uchafu
uasherati
ibada ya sanamu
uchawi
uadui
ugomvi
wivu
hasira
mashindano
mifarakano
mgawanyiko
wivu
ulevi
karamu

Lakini kama "wana wa Mungu", kwa njia ya imani na utii, tunaishi maisha yenyeye kuzaa matunda ya Roho: ambayo ni:

Upendo
furaha
amani

subira
wema
wema
uaminifu
upole
kujidhibiti

Wale walio katika Kristo wanapaswa kurejesha kwa upole Mkristo mwenzao aliyesawa katika dhambi

Wale ambao walifundishwa na kukubali zawadi ya Mungu - maisha, kifo, kuzikwa, ufufuo, kupaa, mafundisho na maisha ya Kristo duniani wana wajibu wa kutunza mahitaji ya watangazaji wa Injili.

Maisha unayoishi ni mbegu unayopanda. Kwa hiyo, mbegu ya tamaa ya kimwili itavuna uharibifu. Ilhali mbegu ya roho huvuna uzima wa milele.

Waefeso

Mungu alimuumba mwanadamu katika asili yake, sura na sura yake akiwa na uwezo wa kuchagua. Kujua kwamba hatimaye viumbe vyake vitachagua matamanio yao badala ya amri zake. Mungu alipanga mapema njia ya kuwapananisha wanadamu Naye. Hii mara nyingi hujulikana kama kuchaguliwa mapema.

Ungu 14 katika umbo la mwanadamu, Yesu - Kristo, akawa dhabihu ya upatanisho kama zawadi ya msamaha. Kisha Myahudi au Mmataifa ye yeyote aliyechagua kupo kea zawadi yake kwa imani na utii kwa Kristo aliwekwa ndani Yake, Kanisa Lake, Mwili Wake. Ni ndani yake mtu anasamehewa, anakombolewa, na kupatanishwa - siri ya Mungu 5 tangu mwanzo. Kwa hiyo, kwa wakati mkamilifu kabisa katika enzi ya mwisho, wakati uliofuata kutimizwa kwa Agano la Kale, wanadamu wote wangekuwa na fursa ya kusamehewa dhambi zao na wokovu kwa kutii Injili ya Kristo.

Walio NDANI YA KRISTO wana:

Ukombozi
Umoja
Urithi
Tumaini
Upatikanaji wa Roho wa Mungu
Mahali pa kukaa na Mungu
Uzima wa milele

Hawa waliokombolewa wanapaswa kuunganishwa, wakijitahidi kukomaa katika asili na mfano wa Mungu

Mnyenyekevu
Mpole
Mgonjwa
Mwenye rehema
Kupenda
Kusema ukweli
Kushiriki na yeote anayehitaji Kufanya kazi kwa uaminifu
Kuondoa tamaa za udanganyifu
Kutotenda dhambi ukiwa na hasira
Sio kuiba
Kuepuka
uasherati
maneno machafu na ya kipumbavu
vicheshi vichafu na vichafu

Kristo alipopaa, alitoa baadhi ya kazi maalum kwa: 1

- a. Miture, mashahidi waliomwona Kristo mfufuka - kutangaza Habari Njema kwamba Mwokozi na zawadi Yake ya msamaha na wokovu inapatikana kwa wote wanaokubali zawadi Yake.
- b. Manabiikutoa ufunuo wa Mungu uliopokelewa kutoka kwa Roho Mtakatifu.
- c. Wainjilikutangaza Habari Njema, Kristo, kwa waliopotea.
- d. Wachungaji na Walimu- kulinda, kuangalia, kufundisha, na kuongoza ndugu kwa ukomavu na umoja katika Kristo, si maoni

Hata hivyo, yote katika Yeye ni:

- a. Angalia jinsi wanavyoishi maisha yao ya kiroho
- b. Kuhimili tamaa za mwili
- c. Fahamu mapenzi ya Mungu
- d. Ujazwe na Roho wa Mungu – asili yake
- e. Waweke mahitaji ya ndugu zao juu ya matamanio ya kibinagsi

Kwa ulinzi dhidi ya nguvu za giza za Shetani, Wakristo lazima wajizunguke na Mungu na silaha zake ambazo ni:

- a. Ukweli
- b. Utayari wa injili
- c. Imani
- d. Neno la Mungu
- e. Wokovu
- f. Maombi

Maagizo mahususi yalitolewa kwa vikundi fulani nya Wakristo:

Wake- waheshimu, waheshimu waume na fanya yale yanayompendeza Mungu

Waume- toa mahitaji ya mke kimwili na kiroho

Watoto- sikiliza kwa makini, zingatia amri au mamlaka

Watumwa,– kumtumikia Kristo kama mtu aliyekabidhiwa kabisa kwa mwengine, si utumishi wa macho bali kufanya mapenzi ya Mungu kutoka moyoni.

Wakristo wote wanapaswa:

Tekeleza utendakazi unaohitajikakwa Mwili wa Kristo

Tii mafundishoya Kristo na mitume wake

Fanya matendo memakumpendeza Mungu.

Mtangaze Kristo mfufuka, maisha yake na ujumbe wake

Wafilipi

Wakristo ni washirika wa injili. Katika kesi hii Paulo na Wafilipi. Wakristo wote kila mahali wanapaswa kuwatia moyo wainjilisti na kuwapa mahitaji yao ya kimwili wanapotangaza injili. Kuwatembelea mahali wanapofanya kazi ni njia bora ya kitia-moyo na njia ya kuwasilisha upendo na hangaiko la kutaniko kwa mtumishi aliyejiweka wakfu ambaye anapatwa na magumu mengi anapomtangaza Kristo.

Paulo, kama wainjilisti wa siku hizi wanavyopaswa kufanya, alituma shukrani zake, upendo na kujali kwa Wafilipi. Aliwahimiza kuishi maisha yanayostahili Injili ya Kristo, kuwa na ujuzi mwangi wa kupambanua kilicho safi na kisicho na hatia, na kuendelea kuishi maisha ya kumpendeza Mungu.

- Kuwa na umoja 29.
- Usifanye chochote kwa tamaa ya ubinafsi.
- Angalia kile ambacho ni bora kwa wengine.
- Fanyeni mambo yote bila manung'uniko wala mabishano.
- Shika sana neno la uzima.
- Jitahidi kwa bidii kufikia lengo la Uzima wa Milele Mbinguni pamoja na Mungu.
- Kuwatazama na kuwatazama wale maadui wa Kristo wanaojaribu kukushawishi urudi kwenye njia yako ya maisha ya awali.
- Watumishi wa Kristo wanapaswa kukubaliana katika bwana - sio kugombana.
- Usijali au kuwa na wasiwasi juu ya kimwili au kiroho.
- Usibishane juu ya maoni na tafsiri za kibinafsi.

"Hatimaye, ndugu zangu, mambo yo yote yaliyo ya kweli, yo yote yaliyo ya staha, yo yote yaliyo ya haki, yo yote yaliyo safi, yo yote yenye kupendeza, yo yote yenye sifa njema, ukiwapo wema wo wote, ukiwapo sifa nzuri yo yote, yatafakarini hayo. Yale mliyojifunza na kuyapokea na

kuyasikia na kuyaona kwangu, yatendeni hayo, na Mungu wa amani atakuwa pamoja nanyi." (4:8-9)

Kutaniko linapaswa kuwaandalia wainjilisti wao mahitaji ya kimwili lakini pia waonyeshe upendo na hangaiko lao, kwa hiyo hajisikii yuko peke yake.

Wakolosai

Mkristo anahitaji kujazwa na ujuzi wa mapenzi ya Kristo na kuweza kuishi maisha yanayostahili na kuzaa matunda. Kristo amewakomboa wale ambao wameweke tumaini lao kwa njia ya utii katika Yeye kutoka kwa milki ya giza ya Shetani, makao yake na kuwahamisha hadi kwenye Ufalme wa Kristo 1 kwa msamaha kupitia dhabihu ya upatanisho ya Kristo.

Kristo ndiye sura halisi na fumbo la Mungu 5

- Vitu vyote vilumbwa na kupitia kwake Mbinguni na Duniani.
- Anashikilia vitu vyote pamoja.
- Mungu anakaa ndani yake.
- Anapatanisha vitu vyote kwake kwa njia ya dhabihu ya damu yake. IKIWA Wakristo wataendelea katika imani kutosonga mbali na Injili, atawafanya watakatifu. Kwa kumaanisha, wale ambao hawaendelei katika imani wametoka kwa Kristo na hawatafanywa watakatifu.
- Kristo ndiye siri 5 iliyofichwa kutoka kwa Myahudi na Myunani. Kwa maana ndani yake kuna fursa ya msamaha na ukombozi.

Onyo kwa Wakristo

- Msiruhusu mapokeo ya wanadamu 22 yawadanganye na kuwafanya kuwa mateka wa Shetani. Kumbuka Kristo ni mungu. Anakaa ndani ya Wakristo kwa vile wametahiriwa kiroho kwa kuondolewa kwa mwili wa dhambi na kuzikwa katika damu ya Kristo inayojulikana kama ubatizo au kuzamishwa. Baada ya hapo Mungu aliwasamehe dhambi zao, aliwafufua na kuwaweka katika Ufalme wa Kristo-- Mwili Wake, Kanisa Lake.
- Kanuni za sikukuu na vitu visivyopaswa kula au kunywa ni vya Agano la Kale la kidunia ambalo lilikuwa ni kivuli tu cha 21 cha agano bora zaidi la Mbinguni. Agano hili la mbinguni lingetoka moja kwa moja kutoka kwa Yesu akiwa Mungu katika mwili wa kibinadamu.
- Usitegemee kujidhalilisha, au kujinyima moyo, ili kukufanya uwe mtakatifu. Utakatifu unatokana na kuwa ndani ya Kristo.

Kiumbe Kipyta - Kimoja Katika Kristo

Wakristo lazima wajiondoe

- Tamaa za kidunia za ngono na chafu
- Tamaa
- Hasira

- Uovu
- Kashfa
- Maongezi machafu
- Uongo

Kuwa mtu mpya wa kiroho. Ishi kama Kristo aliihi 16 katika upendo ambao utaunganisha mambo yote mema. Ujuzi wa mapenzi ya Mungu huzaa

- Miyo yenye huruma
- Wema
- Unyenyekevu
- Upole
- Subira

Fundisha, kuonya na kutiana moyo katika jina la na kwa mamlaka ya Kristo. 12

Matibabu ya wengine inapaswa kutegemea kile ambacho ni bora kwa uhusiano.

Wake, waume, watoto, watumwa na mabwana zao wanapaswa kuwatendea wote kwa namna na upendo wa Kristo aliye Bwana wa wote.

1 Wathesalonike

Wale walio katika Kristo wanapaswa kuwa vielelezo vyta imani, kazi ya upendo, na uthabiti. Wanapaswa kukaa macho kuona vishawishi vyta Shetani na kutiana moyo huku wakifanya mapenzi ya Mungu.

Watangazaji wa Injili

- Tangaza wakati wa majaribu na migogoro
- Ni kufahamu wale wanaohubiri kwa ajili ya pesa, mamlaka au ufahari.
- Haipaswi kuzingatia kile kinachowapendeza wasikilizaji
- Inapaswa kutarajia kupimwa
- Fanya kazi ili usiwe mzigo kwa wengine
- Himiza na kutia moyo
- Tamani kuishi kwa utulivu na zingatia mambo yako mwenyewe
- Waheshimu wale wanaojitolea maisha yao kwa kazi ya Kristo
- Ishi kwa amani na sio migogoro
- Tia moyo, omba, furahi na uwe na subira
- Tafuta njia za kutenda mema
- Toa Shukrani kwa hali zote
- Weka mwili, nafsi na roho bila lawama

Ufufuo wa wafu wa Kikristo

Wakati wa ujio wa Pili wa Kristo, ufufuo, haujulikani. Lakini itakapotokea miili ya Wakristo kaburini itafufuliwa na kugeuzwa kuwa mwili usioweza kufa wa roho 3 na kukutana na Kristo mawinguni. Ndipo walio hai katika Kristo wataungana nao.

2 Wathesalonike

Usishtushwe na uvumi kuhusu kurudi kwa Kristo. Kristo hatakuja tena hadi Shetani awadanganye wale wanaoangamia kwa sababu wanakataa kuipenda kweli ili waokolewe. Atadanganya kwa kufanya kazi kupidia wengine kwa nguvu zake na ishara na maajabu ya uongo. Kristo atakapokuja, atatekeleza haki kwa kisasi, mauti ya milele, kwa wale waliowatesa watu wake.

Kwa kuwa wakati wa Ujio wa Pili wa Kristo haujulikani, endelea kuwa watumishi wa Kristo kwa kutangaza Injili, kutenda matendo mema na kuishi maisha ya kumtukuza. Usiwalishe au kuwapa mahitaji ya maisha wale wanaoweza lakini unakataa kujiruzuku. Kwa kweli, usishiriki, au kuwa na ushirika, nao. Lakini usiwachukulie kama maadui.

1 Timotheo

Wakabili wale wanaofundisha Wakristo lazima washike mapokeo ya imani zao za zamani za kidini. Imani kinyume na mafundisho ya Kristo na ya mitume. Wamegeuka na kurudi kwenye imani zao za zamani za kidini.

Fanya maombezi na maombi, kwa watu wote, pamoja na watawala wa nchi.

omba bila doa la dhambi isiyosamehewa - mikono takatifu.

Wafundishe wanawake kutozingatia mambo ya kimwili kwa kuvali mavazi yanayovutia, kama wafanyavyo matajiri na mashuhuri.

Wanaume wanaotamani kuwaongoza 1 ndugu zao kuwa watumishi waadilifu hutamani kazi nzuri au adhimu - si ofisi ya mamlaka na ufahari. 1 Kazi yao ni kuwasaidia wale walio katika Kristo wapate kukomaa katika kufanana na Mungu, kwa kuwafundisha na kuwaongoza kuyafanya mapenzi ya Mungu. "Imewapasa kustahiki na watu walio nje, wasije wakaanguka katika aibu, na kuingia katika mtego wa Ibilisi."

Wakristo wengine watajitlea wenyewe kwa uwongo wa udanganyifu. Hivyo huchoma dhamiri zao kwa mazoea kama vile kukataza mtu kuoa na kuacha kula chakula fulani.

Usimkari pie mwanamume au mwanamke mzee.

Watoto na wajukuu wanapaswa kuwatunza wazazi wao wenye uhitaji

Wengine hufundisha kwa manufaa ya kibinafsi jumbe mbali na zile za Kristo, ambazo hazipatikani katika Biblia. 27

Watu wanaotamani kupata utajiri huweka tumaini lao juu ya kutokuwa na uhakika wa pesa badala ya Mungu.

Tajiri wanapaswa kuwa wakarimu na tayari kushiriki na wale wanaohitaji.

2 Timotheo

Sikuzote watie moyo watumishi wa Mungu, hasa wale walio mbali na nyumbani wakimtangaza Kristo.

Hatima ya milele ya Mkristo 3 ni rahisi:

“**Kamatumekufa** pamoja na Kristo, tutaishi pia pamoja naye;
ikiwatunavumilia, tutatawala pamoja naye;
ikiwatunamkana, naye atatukana;
ikiwasisi si waaminifu, ye ye hubaki mwaminifu kwa maana hawezi kujikana mwenyewe.”

Usigombane juu ya maneno na tafsiri yako ya kibinagsi. 22

Ndugu Wakristo wanaweza kuondoka kutoka kwa mwili wa Kristo.

Kuna baadhi katika Mwili wa Kristo ambao hugeuka kutoka katika uchafu wa kiroho- vyombo vya aibu - na kwenda kwa haki - vyombo vya matumizi ya heshima ili waweze kumtumikia Mungu.

Ndugu wengine watakuwa wenyewe kujipenda wenye kiburi na kiburi. Wanaweza kuwa na mwonekano wa Utawuwa - Hupaswi kuwa na uhusiano wowote nao.

Ndugu na dada wanaoishi maisha ya Kimungu katika Kristo watahifadhiwa.

Wote katika Kristo wanaoishi kwa uaminifu, huku wakitenda mapenzi ya Mungu, wana uhakika wa Mbingu.

Tamaa za Wakristo, ambao maisha yao hayatawaliwi yanarudi kwenye maisha yao ya awali ya kilimwengu.

Kila andiko, lenye pumzi ya Mungu 6 na lafaa kwa mafundisho na mafunzo.

Tambua na kuwafahamu wale wanaompinga Kristo na ujumbe wake.

Tito

Ni lazima wazee wakabiliane na walimu wenye uchu wa pesa, mamlaka au ufahari. Wanafundisha hadithi 25 na wokovu unaoegemezwa juu ya kitu kingine isipokuwa Kristo anayesababisha ndugu mbali na Kristo.

Hakikisha kufundisha

- Wanaume wazee - kuwa wenye kujitawala, wenye imani thabiti, na wenye fikra wazi.
- Wanawake wazee - wawe na tabia ya uchaji, wajidhibiti, wasiwe wachongezi, wasiwe waraibu wa pombe, wawafundishe wanawake vijana kuwa na upendo kwa waume zao na watoto, wajidhibiti, watanza nyumba.
- Vijana - Wanaojidhibiti, mfano wa matendo mema, kuwa na uadilifu na heshima.
- Wafanyakazi - fanya kazi ambayo waajiri wako wamewapa bila kugombana au kulalamika na sio kuchukua mali ya mwajiri.

Kristo alikuja duniani kuleta msamaha na wokovu, na kuwafundisha watu kuachana na uasi na shauku ya kidunia. Anaokoa kwa rehema na utii - si kwa matendo. Wakumbushe Wakristo:

- Kuwa mtiifu kwa mamlaka za serikali
- Kuwa tayari kufanya kazi nzuri
- Usiseme mabaya juu ya mtu yeyote
- Epuka ugomvi
- Kuwa mpole na mwenye adabu kwa watu wote
- Jitoe kwa matendo mema
- Epuka mabishano ya kipumbavu kama vile Wayahudi wanavyofanya kwa kujaribu kuonyesha kwamba mtu ni "mteule wa Mungu" kwa nasaba yao wakiwa watoto wa Abrahamu.

Filemoni

Kushiriki imani yako husababisha wasikilizaji kuburudishwa.

Kwa sababu ya maisha yako na upendo kwa Injili, Mungu anaweza na mara nyingi hutumia matukio yasiyofaa kuwa na ushawishi mkubwa kwa wengine. Mshukuru na mtukuze Mungu kwa kukutumia kufanya mapenzi yake.

Waebrania

Adamu na Hawa waliumbwaa wakiwa viumbwe waadilifu duniani na kuwekwa katika paradiso ili kuishi katika uwepo wa Mungu. Lakini wao

- a) alichagua kusikiliza uwongo wa Shetani, malaika mwasi;
- b) alitamani ahadi ya Shetani;
- c) alikataa amri za Mungu;

d) walipokea matokeo ya matendo yao - maumivu, na kifo.

Kufuatia uwongo wa Shetani na dhambi ya mwanadamu, Mungu alimfunulia Shetani kwamba uzao wa mwanadamu ungeharibu uwezo wake juu ya mwanadamu amba ni kifo. Kwa hiyo, kwa wakati mkamilifu kabisa Uungu alizaliwa katika mwili wa kibinadamu wa Yesu, alichagua kuja duniani na kuishi miongoni mwa viumbe vyake kuwa sadaka ya dhambi pekee na kamilifu. Baba alikubali dhabihu ya dhambi ya Yesu kama inavyothibitishwa na ufufuo wake Ushindi juu ya Kifo. Sasa dhambi za wenyehaki chini ya Agano la kale zilisamehewa. Baada ya hapo msamaha, ukombozi na upatanisho ulipatikana kwa wote wanaotafuta msamaha kwa utii.

Utaratibu huu wa upatanisho 10 umeelezewa katika sehemu nyingi katika Maandiko Matakatifu kuanzia Pentekoste ya kwanza kufuatia ufufuo wa Yesu na kupaa kwake kama ilivyorekodiwa katika Matendo 2. Waliosamehewa pia wana chaguo la kuishi kwa haki au kukubali tamaa zao za kidunia. Kusalimu amri kunamaanisha kukubali uwongo wa Shetani ili warudi kwenye maisha yao ya zamani ya dhambi na kufurahia "anasa zao za muda za dunia".

Mwandishi wa Waebrania anatoa onyo kali kwa wale walio katika Kanisa la Kristo, amba wanajaribiwa na uongo wa Shetani. Fahamu, sikiliza kwa makini mafundisho ya Kristo na ya mitume au unaweza kupeperuka na hatimaye kukataa neema yake ya kuokoa. Baada ya kuthibitisha ukuu wa Kristo juu ya viumbe vyote juu ya Kuhani Mkuu wa Agano la Kale, na malaika, Wakristo wanaonywa kuhusu kutokuwa waaminifu kwa kurudi kwenye mafundisho yao ya zamani ya kidini yasiyo ya Biblia.

Kristo Ukuu

Mwanzoni Mungu alizungumza moja kwa moja na mwanadamu na baadaye kuitia manabii. Lakini SASA, anazungumza kuitia Kristo, Mwanawe 14 Kristo aliyefufuka, ni mkuu kuliko viumbe vyote - mwanadamu na malaika.

Kristo ndiye Mpatanishi kati ya Mungu na mwanadamu, kuhani mkuu wa Mkristo, kwa utaratibu wa Melkizedeki. Kuhani asiyetegemea nasaba ya mtu, cheo cha kurithi, kama walivyokuwa Makuhani Wakuu chini ya agano lililotolewa kuitia Musa.

Ulimwengu ujao uzima wa milele na kifo cha milele viko chini ya Kristo.

Kristo sasa yuko kando ya Mungu akiwa ametoa mwili wake wa kibinadamu ulio hai kama dhabihu pekee ya msamaha wa dhambi. Kwa kufanya hivyo, alitimiza ahadi kwa Ibrahim na kufanya Agano lililofanywa kuitia Musa kuwa kuukuu kwa kuanzisha agano jipy. Wote wanaomchagua Kristo kwa njia ya utii watakuwa viumbe wa kiroho waliotakaswa wakati wao:

- a) kukiri Yesu ni Mungu,
- b) kufa kwa dhambi,
- c) waliozikwa katika damu yake wanawekwa na Mungu katika Mwili wa Kristo, Kanisa Lake.

Kama vile mtu wa kimwili aliyesafishwa anavyoweza kuwa mchafu tena ndivyo awezavyo mtu wa kiroho aliyetakaswa. Ikiwa hii si kweli, basi kusingekuwa na haja ya mpatanishi au kuwaonya Wakristo wasianguke na kurudi kwenye maisha ya zamani ya dhambi.

Maonyo Kuhusu Kuanguka

Ndugu anaweza kuuacha moyo usioamini na kumwacha Mungu. (3:12)

Usifanye migumumoyo wako na usiikatae sauti yake, ujumbe wake. (4:7)

Jitahidi kuingiakatika raha yake, Mbinguni, ili msianguke kwa kuasi. (4:11)

Shikilia sana - usilegee- kujua kifo cha Kristo tu, kuzikwa na kufufuka kwake lakini pia maisha yake na jinsi ya kukomaa katika mfano wake. (4:14)

Kwa wale walio na nuru na kusamehewa wanaorudi kwenye maisha yao ya awali ya dhambi, ni vigumu kwao kurudi kwa Kristo. (6:4)

Hakuna dhabihu ya dhambi kwa wale wanaoendelea kwa makusudi (kuendelea) kutenda dhambi. (10:26)

"Usitupeujasiri wenu ambaو una thawabu kubwa." (10:34)

"Mwenye haki wangu ataishi kwa imani, naye akisita-sita roho yangu haina furaha naye. Lakini sisi si mionganoni mwao wanaorudi nyuma na kuangamizwa." (10:38 - 39a)

Wale "walio na imani huhifadhi nafsi zao." (10:39b)

Elewa -Imani - Imani - Imani - Matendo

Mtu anaweza kusikia lakini haelewi, kuelewa lakini haitoshi kuamini, na kuamini lakini asiwe tayari kujitoa kwa Kristo na kuweka tumaini lake kwake. Wale wanaotumaini watachukua hatua kuthibitisha imani na uaminifu wao kwa matendo yao.

"Kwa imani Habilii alimtolea Mungu dhabihu iliyokubalika zaidi." (Ebr 11:1)

"Kwa imani Ibrahimu alitii alipoitwa atoke aende mahali pale atakapopapokea kuwa urithi. (Waibrariana 11:8)

"Kwa imani Henoko alichukuliwa, asije akaona mauti." (Ebr 11:5)

"Kwa imani Nuhu akiisha kuonywa na Mungu katika habari za mambo yasiyoonekana bado, kwa woga wa kumcha, akajenga safina, kwa ajili ya kuokoa watu wa nyumba yake." (Ebr 11:7)

"Kwa imani yeye (Ibrahimu) alikwenda kuishi katika nchi ya ahadi, kama katika nchi ya ugeni." (Ebr 11:9)

"Kwa imani Ibrahimu alipojaribiwa, akamtoa Isaka kuwa dhabihu, naye yeye aliyezipokea hizo ahadi aliquwa akimtoa mwanawe pekee; Alifikiri kwamba Mungu angeweza hata kumfufua kutoka kwa wafu, ambaye, kwa kusema kwa mfano, alimpokea tena kutoka kwao." (Ebr 11:17-19)

"Kwa imani Isaka aliwabariki Yakobo na Esau wakati ujao." (Ebr 11:20)

"Kwa imani Yakobo alipokuwa akifa, alimbariki kila mmoja wa wana wa Yusufu, akasujudu juu ya kichwa cha fimbo yake." (Ebr 11:21)

"Kwa imani Yusufu, mwishoni mwa maisha yake, alitaja habari ya kutoka kwa Waisraeli na kutoa maagizo kuhusu mifupa yake." (Ebr 11:22)

"Kwa imani Musa alipozaliwa, alifichwa miezi mitatu na wazazi wake, kwa sababu waliona ya kuwa mtoto ni mzuri, wala hawakuiogopa amri ya mfalme. (Ebr 11:23)

"Kwa imani Musa alipokuwa mtu mzima, alikataa kuitwa mwana wa binti Farao; (Ebr 11:24-25)

"Kwa imani Musa alitoka Misri, asiogope hasira ya mfalme; kwa maana alistahimili kama anamwona yeye asiyonekana." (Ebr 11:27)

"Kwa imani aliiadhimisha Pasaka na kunyuniza damu." (Ebr 11:28)

"Kwa imani watu walivuka Bahari ya Shamu kana kwamba katika nchi kavu." (Ebr 11:29)

"Kwa imani Rahabu, yule kahaba, hakuangamia pamoja na wale walioasi, kwa sababu aliwakaribisha wale wapelelezi." (Waebmania 11:31)

"Hawa wote walikufa katika imani, bila ya kuzipokea zile ahadi, bali waliziona na kuzisalimia tokea mbali, na kukiri (tumaini) ya kuwa wao ni wageni na wahamishwa juu ya nchi." (Ebr 11:13-14)

James

Mungu hamjaribu mtu yeyote. Hata hivyo, anaruhusu kujaribiwa kwa imani ya mtu kutokeza uthabiti mtu anapobaki mwaminifu.

Majaribu hutokeea kutokana na tamaa. Wakati mtu anajitolea katika tamaa zao dhambi hutokeea.

Ukiwa na hasira, usiwe mwepesi wa kusema, kama vile ghadhabu haitokani na Mungu.

Ujumbe wa Kristo wa wokovu 10 unapotiiwa na kubakizwa katika utu wa ndani, huzaa kuishi kwa uaminifu na watenda kazi - si kuketi viti (watazamaji).

Wakristo wanaabudu wakati kwa tamaa wanawatunza wajane na wengine wenye uhitaji.

Kuwatendea matajiri kuliko maskini hakumpendeza Mungu kwa maana maskini ni matajiri katika imani na warithi wa Ufalme.

Rehema inakanusha adhabu ya madai ya haki.

Matendo ya mtu yanaonyesha kiwango chao cha upendo na imani - hakuna tendo hakuna imani.

Kinachosemwa kinaweza kuzaa mema au mabaya. Kwa hivyo, ikiwa mtu hawezি kudhibiti kile anachozungumza na jinsi gani hawapaswi kufundisha.

Tamaa ya kupata mamlaka na heshima husababisha wivu na fedheha badala ya upole, huruma na amani.

Mkristo anayevunja uhusiano wake wa agano na Mungu kupitia uhusiano wake na ulimwengu ni mzinzi wa kiroho.

Uhusiano wa kudumu pamoja na Mungu humweka Ibilisi mbali.

Usiseme mabaya au kumtukana mtu yejote.

Utajiri unaopatikana kwa pupa humlilia Mungu.

Watu wacha Mungu na waadilifu hawahitaji kuwaita wengine ili kushuhudia neno lao. Hawana sababu ya kuapa.

Ndugu wanaweza kutangatanga mbali na Kristo. Wanahitaji msaada na kitia-moyo ili kubaki waaminifu.

1 Petro

Kupitia ufuluo wa Kristo, kuna tumaini la uzima wa milele kwa wote waliozaliwa mara ya pili. Wanazaliwa mara ya pili kwa kufa kwa dhambi, kuzikwa katika damu ya Kristo, kufufuliwa mwili mpya wa kiroho na kuwekwa katika Ufalme wa Kristo na Mungu.

Majaribu yatatokea ili kupima imani ya mtu.

Manabii walitabiri Neema ya Mungu kupitia maisha ya Kristo.

Wale wanaokubali ujumbe wa Kristo wanapaswa kujitayarisha kwa ajili ya utendaji kama vile Mungu anavyotarajia watumishi wake wote wafanye kazi na kufanya mapenzi yake.

Usiendelee kuishi kama ulivyoishi kabla ya kumtii Kristo. Unapaswa kuwa mtakatifu katika mwenendo wako na kumtukuza Mungu.

Mungu alijua kimbele, Yeye alikusudia tangu asili, ya kwamba angedhihirishwa kupitia Yule ambaye angemfufua kutoka kwa wafu. Hivyo, imani na tumaini vingekuwa juu yake.

Utakaso wa utakaso huja kwa kuzaliwa upya kutoka kwa moyo safi, unaoaminika na mtiifu.

Maisha ya Kristo, kifo, kuzikwa, kufufuka, na kupaa kwake ni Habari Njema 10 inayotoa msamaha wa dhambi kwa kila mtu LEO na hata milele. Wale wanaokubali toleo Lake wanapaswa kula chakula cha kiroho ili kukomaa na kukua katika wokovu wao.

Wakristo wakiwa watumishi wa Mungu wanapaswa kutoa uhai wao kuwa dhabihu ilio hai, wakiwa makuhani ili kutangaza sifa bora za Mungu, ujumbe wa Kristo wa upatanisho. Kwa hiyo, jiepusheni na tamaa za mwili.

Ishi kwa kupatana na watawala wanaotawala, kwa matakwa ya waajiri huku ukiwa huru katika Kristo.

Wake wanapaswa kuwaheshimu na kuwaheshimu waume zao kwani kwa tabia yao ya upole na unyenyekevu wanaweza kupenya moyo wa mume wao asiyeamini.

Waume wanapaswa kuwaheshimu wake zao kwa kuelewa mahangaiko na mahitaji yao.

Uwe na umoa 29 moyoni na akilini na familia yako ya Kikristo bila hamu yoyote ya kulipiza kisasi.

Jitayariske kueleza kwa nini wewe ni tofauti na wengi.

Kristo alitoa ujumbe kwa wale walio katika Hadeze, makao ya roho za wale waliokufa.

Nuhu alimtii Mungu na kujenga Safina akimwokoa yeye na familia yake kwa njia ya maji ambayo ni kielelezo kwa wale wanaomwomba Mungu awasamehe kwa tendo lao la ubatizo (kuzamishwa) 2 katika damu ya Kristo.

Injili ilipaswa kuhubiriwa kwa wale waliokuwa hai lakini sasa wamekufa ili WAISHI katika roho.

Unapoteseka kama Mtoto wa Mungu, unamtuza Mungu. Kuteseka kwa sababu ya mtenda-maovu, kama vile mwizi au muuaji, hakumletei Mungu utukufu.

Wanaume walio tayari, si kwa ajili ya kupata faida, wanatoa maisha yao kwa unyenyekevu wakiongoza, si kuendesha gari, ndugu zao kukomaa katika asili ya Mungu na kufanya kazi kama watumishi Wake ni mifano ya upendo na unyenyekevu.

Sikuzote muwe chonjo mkitafuta mawakala wa Ibilisi wanaotaka kumeza na kuharibu imani ya mtu.

Kwa hiyo, unakua katika imani kwa kukua katika:

Utu wema - viwango vya juu vya maadili

Kujidhibiti kwa tamaa na vitendo

Uaminifu

Upendo wa kimungu

Upendo - asili ya Mungu

Uwe na bidii katika kuzoea sifa hizi

Ujumbe wa Kristo kama ulivyoandikwa katika Biblia haukutoka kwa ujuzi wa mwanadamu au ufanuzi wake bali ultoka kwa Mungu.

Ndugu wengine wanakana uungu wa Kristo. Wanafundisha kwa uchoyo - pesa, nguvu, umarufu wakidai Kristo alikuwa kizushi tu. 9 Wamehukumiwa.

Malaika wamefanya dhambi. Mungu aliwatura hadi sehemu ya kina kabisa ya Hadeze, tartarus, mpaka Kristo atakaporudi na kisha hukumu. 7

Baadhi ya watu wanaoijingiza katika shaku na kudharau mamlaka hujaribu kushirikiana na Wakristo. Lakini mioyo yao imezoezwu katika uchoyo. "Kwa maana ikiwa, baada ya kuyakimbia machafu ya dunia kwa kumjua Bwana na Mwokozi Yesu Kristo, wakinaswa tena na kushindwa, hali yao ya mwisho imekuwa mbaya kuliko ile ya kwanza. Kwa maana ingekuwa heri kwao kama wasingalijua kamwe njia ya haki." (2:20-21)

Mungu anataka kila mtu apate fursa ya kugeuka kutoka kwa dhambi na kumgeukia Yeye. Yeye ni mvumilivu kwani wakati hauna maana kwa sababu Yeye ni wa milele.

Mafundisho mengine ni magumu kwa wale wenye ujuzi mdogo wa Mungu au mapenzi yake. Wengine labda kwa hiari lakini wengine kutokana na mafundisho ya wengine ambao wamepindisha maana ya maandiko ili kuendana na imani yao. 28

1 Yohana

Yesu alikuwa mtu halisi 26 aliyeshuhudiwa na wale waliokuwa pamoja Naye daima waliomsikia, waliona, na kumgusa. Ni mashahidi walioshuhudia.15

Mungu ni mwenye haki na wale walio ndani ya Kristo wako katika ushirika naye kwa sababu ya damu ya Kristo inayosafisha. Sadaka yake ya upatanisho humfanya mtu kuwa mtakatifu, IKIWA watashika amri zake. Hii ina maana tuna chaguo la kumtii au kukataa kumtii Yeye na mafundisho yake.

Kwa kuwa Mungu ni upendo mtu ye yeyote anayechukia (anataka mabaya badala ya mema) "haishi" au "kutembea" ndani yake.

Wale walio ndani ya Kristo wanaotamani tamaa za mwili na wanaojivuna badala ya kunyenyekea ni wa ulimwengu. Wamemwacha Kristo.

Wengine ndani ya kanisa la Kristo, wanaokana Yesu kuwa Mungu katika mwili wa mwanadamu, ni mpinga-Kristo.

Wale waliomkubali Kristo na kukaa ndani yake wana uzima wa milele.

Dhambi ya mara kwa mara inaweza kusamehewa lakini “Wakristo” wanaozoea kuishi katika dhambi zao, hawadumu ndani ya Kristo.

Ujumbe wa Kristo ni “Mungu ni Upendo” – mtu anaweza kuchagua kukaa katika upendo au kifo.

Mungu hujibu maombi yanayotolewa na mamlaka ya Kristo 12 yanapoulizwa kulingana na mapenzi yake.

Wote wanaoamini huonyesha imani yao kwa matendo yao ya upendo na utii.

Kristo ni Uzima wa Milele, hivyo mtu anayeendelea katika dhambi huongoza kwenye kifo cha milele.

Uungu ulikuja duniani katika umbo la kibinadamu la Yesu wa Nazareti na kutoa ujumbe wake wa msamaha na wokovu 10 kwa watu wote. Wale wanaomkubali Yeye na ujumbe Wake kwa njia ya utii wana Uzima wa Milele.

2 Yohana

Mpendane kwa maana Mungu ni Upendo.

Upendo ni kuishi kulingana na mapenzi ya Mungu.

Wadanganyifu wametoka, hawako tena katika Kanisa Lake, kwa sababu ya upendo wao kwa mambo ya kidunia. Wanamkana Yesu kuwa ni Kristo.

Wakristo ambao hawaishi kulingana na mafundisho ya Kristo wamemwacha.

3 Yohana

Ni sawa kwa Wakristo kuwasaidia wale wanaomtangaza Kristo na ujumbe wake wa msamaha na wokovu.

Kutakuwa na baadhi ya “Wakristo” wanaotamani kutawala maisha ya Wakristo wengine kwa uwemo na mamlaka. Kwa hiyo, kuwa makini nao wanapoishi na kufundisha kinyume cha Kristo. Kwa hiyo, usiwatie moyo kwa kutoa msaada.

Yuda

Kuna watu wasiomcha Mungu ambao hukusanyika na mwili wa Kikristo kwa faida ya kibinagsi. Wanategemea maoni nje ya Kristo 27 na mafundisho yake yanawapotosha wengine. “Hawa ni

wanung'unikaji, na wasioridhika, wafuatao tamaa zao wenyeza za dhambi; ni wenye kujisifu kwa sauti kubwa, wanaonyesha upendeleo ili kupata faida." (mst. 16)

"Watakuwako watu wenye kudhihaki, wafuatao tamaa zao mbaya za Mungu. Ni hawa wanaosababisha migawanyiko, watu wa kidunia, wasio na Roho. Lakini ninyi, wapenzi, jijengeni katika imani yenu iliyo takatifu sana; ombeni katika Roho Mtakatifu; jilindeni katika upendo wa Mungu, mkingojea rehema ya Bwana wetu Yesu Kristo, iletayo uzima wa milele." (mst. 18-21)

Hawa watu wasiomcha Mungu na wenye dhihaka walikuwa hapo kwanza katika Mwili Wake lakini sasa wanafuata tamaa zao za kidunia huku wangali wanakusanyika kana kwamba ni Mkristo.

Hati kuu

1. Ufalme Usiofanywa kwa Mikono
2. Ubatizo katika Kristo
3. Mwili, Nafsi na Roho - Je, Vinaenda Wapi Unapokufa?
4. Bibi-arusi wa Kristo
5. Kristo, Siri ya Mungu
6. Kukusanya na Kutafsiri Neno la Mungu
7. Uumbaji Kabla ya Uumbaji wa Mwanzo
8. Kanuni za Kwanza za Kristo
9. Ugnostiki
10. Ujumbe wa Mungu wa Upatanisho
11. Roho Mtakatifu
12. Katika Jina la Yesu
13. Yesu na Mitume Wakifanya Mapenzi ya Mungu
14. Yesu Alijiweka Utakatifu
15. Yesu wa Nazareti
16. Maisha ya Kristo
17. Kuishi Kukombolewa Katika Ulimwengu Wenye Dhambi
18. Ndoa na Talaka
19. Milenia
20. Ufunuo kwa Mtume Yohana
21. Unabii wa Aina za Vivuli - Umefunuliwa
22. Ukimya wa Maandiko
23. Maziwa ya Kiroho
24. Biblia ya muhtasari
25. Mafundisho, Vitendo na Tafsiri Baada ya AD 100
26. Mtu Ambaye Alikuwa Mungu
27. Mafundisho na Matendo ya Kanisa la Leo

28. Kupindisha Maandiko Ili Kuthibitisha Imani
29. Umoja katika Kristo
30. Wajane na Wengine Wahitaji
31. Wanawake wa Agano Jipya
32. Daniel
33. Bibi-arusi wa Kristo

Taasisi ya Kimataifa ya Maarifa ya Biblia

Randolph Dunn, Rais - Roberto Santiago, Dean
thebiblewayonline.com

Kozi ya 1 - Ujumbe wa Mungu

Kila Kitu Kimefikaje Hapa?
Mtu Ambaye Alikuwa Mungu
Kristo - Siri ya Mungu
Hadithi Kumhusu Mungu
Kutoka Uzima Hadi Kifo - Mwanadamu Anayekufa
Ukombozi Uliopangwa
Ujumbe wa Injili

Kozi ya 4 - Kukua Katika Kristo

Yesu wa Nazareti
Maisha ya Kristo
Umoja katika Kristo
Hadithi kuhusu Maumivu
Mwili, Nafsi, Roho - Je, Zinaenda Wapi Unapokufa?
Ndoa na Talaka
Sabato ya Mungu
Uumbaji kabla ya Uumbaji wa Mwanzo

	Waembrania
Kozi ya 2 - Utii kwa Kristo Muda Kabla ya Kristo Wakati wa Kristo Duniani Wakati Baada ya Kristo Mwisho wa Wakati Duniani Wakati wa Kuamua Kutoka Kifo Kupitia Msalaba Hadi Uzimani Hadithi kuhusu Msamaha Ubatizo katika Kristo	Kozi ya 5 - Kukomaa Katika Kristo Masomo Kutoka Kwa Msalaba Mchakato wa Mungu wa Kujenga Upya Maswali Makuu Zaidi Yamewahi Kuulizwa KuishiKwa Ninyi Kwa Ninyi Katika Kristo Kuishi Maisha ya Juu Ahadi Sasa na Milele Wanaume Halisi ni Wanaume Wacha Mungu Maneno ya Ajabu ya Maisha
Kozi ya 3 -Maisha Mapya Katika Kristo Ufalme Usiofanywa kwa Mikono Watumishi Katika Ufalme Kanuni za Kwanza za Kristo Wajane na Wengine Wenye Mahitaji Maziwa ya Kiroho Kuishi Ukombolewa Hadithi ya Mateso Ujumbe Kutoka kwa Nyaraka Mwabudu Mungu katika Roho na Kweli	Kozi ya 6 - Kuwa Msomi wa Biblia Vivuli, Aina, na Unabii Roho Mtakatifu Daniel Ufunuo wa Yesu Kristo Ukimya wa Maandiko Mafundisho na Vitendo Kuanzia AD 100 hadi AD 1500 Rekebisha au Rudisha Kukusanya na Kutafsiri Biblia Matendo Ya Kanisa Leo- Maandiko au Mapokeo?
Mafunzo kwa Wasomi wa Biblia Biblia ya Muhtasari Biblia ya muhtasari Aina na Sitiari	Nasaba ya Yesu - Chati

Taasisi ya Kimataifa ya Maarifa ya Biblia ina viungo vya lugha nyingine kwenye thebiblewayonline.com.